

Zahájení největšího světového projektu monitoringu povrchových vod na Dunaji

Ministr Totschnig: Pátý společný průzkum Dunaje představuje nový milník mezinárodní spolupráce v oblasti vodního hospodářství

(Viedeň, 1. července 2025) – Společný průzkum Dunaje (Joint Danube Survey, JDS), pořádaný každých šest let, navazuje na úspěšné předchozí ročníky a sdružuje odborníky z celého povodí řeky – i mimo něj – za účelem nejkomplexnější vědecké analýzy druhé nejdelší řeky Evropy. Dnes oficiálně začíná jeho pátý ročník – JDS5.

„Ochrana Dunaje a jeho výjimečných ekosystémů je zásadní pro všechny podunajské země – včetně Rakouska. Proto musíme spolupracovat na všech úrovních, abychom zajistili udržitelné hospodaření s vodními zdroji a zachovali biologickou rozmanitost,“ uvedl spolkový ministr Norbert Totschnig při oficiálním zahájení ve Vídni. „Projekty jako Společný průzkum Dunaje, který se nyní koná již popáté, jasně ukazují význam a sílu přeshraniční spolupráce. V rámci JDS5 spolu s dalšími 13 zeměmi realizujeme největší světový projekt monitoringu povrchových vod. Více než 1 000 odborníků ze 100 institucí bude analyzovat vzorky z 108 monitorovacích míst podél Dunaje za využití nejmodernějších metod ke zjištění tisíců látek. Velkou radost mi dělá i zapojení škol prostřednictvím programu občanské vědy, který přináší projekt blíž veřejnosti. Výsledky JDS5 významně přispějí k ochraně cenného podunajského prostředí pro budoucí generace.“

Přiblížení Dunaje

JDS5 vyniká svou mezinárodní orientací a špičkovou vědeckou úrovní. Cílem je zhodnotit kvalitu vody, sledovat biologickou rozmanitost s pomocí moderních metod environmentální DNA (eDNA) a zaměřit se i na nově se objevující hrozby – jako jsou mikroplasty či znečišťující látky. Klíčovou součástí průzkumu je inovativní program občanské vědy, vyvinutý ve spolupráci se Společným výzkumným střediskem Evropské komise (JRC). Žáci a místní komunity se do něj zapojí prostřednictvím praktických činností, včetně odběru vzorků vody.

„Nejde jen o vědecký výzkum,“ uvedla **Birgit Vogel**, výkonná tajemnice ICPDR. „Jde o propojení – mezi námi navzájem, s obyvateli povodí Dunaje i s budoucností naší společné řeky. Prostřednictvím JDS5 zveme vědce i veřejnost, aby ‚se přiblížili Dunaji‘, objevovali jeho příběhy i skryté vědecké poznatky a pomáhali tak lépe porozumět našemu životnímu prostředí a utvářet budoucnost této řeky.“

Průzkum, který pokrývá více než 2 800 km toku Dunaje a hlavní přítoky, podtrhuje jeho význam jako nejvíce mezinárodního říčního povodí na světě.

Lidija Globevnik, prezidentka ICPDR, zdůraznila důležitost společného úsilí: „JDS5 je skvělým příkladem přeshraniční spolupráce. Společnými silami získáváme nejen vědecké informace a podklady pro tvorbu politik, ale také aktivně zapojujeme veřejnost a budujeme komunitu, která oceňuje a chrání naše společné vody.“

Příspěvek České republiky k JDS5

Česká republika je členem ICPDR od roku 1995 a aktivně se podílí na plnění Úmluvy o ochraně Dunaje. V rámci JDS 5 proběhnou odběry vzorků na třech místech v ČR. Na Dyji v Pohansku a

Moravě v Lanžhotě budou sledovány fyzikálně-chemické a biologické parametry včetně inovativní metody eDNA. Kromě toho bude analyzován i odtok odpadních vod z čistírny v Uherském Hradišti. Naše laboratoře budou sledovat mikroplasty ve vzorcích měkkýšů z celého povodí Dunaje. V neposlední řadě se podařilo zapojit mnoho aktivních středoškoláků do občanského výzkumu.

Získaná data budou využita při přípravě aktualizovaného Plánu povodí Dunaje pro rok 2027 a poslouží jako podklad pro strategická rozhodnutí na národní i regionální úrovni.

O JDS5:

Společný průzkum Dunaje (JDS) je nejrozsáhlejší výzkum povrchových vod na světě. Jeho cílem je harmonizace hodnocení kvality vody v souladu s rámcovou směrnicí EU o vodách, která usiluje o dosažení dobrého stavu vod napříč Evropou. JDS5 navazuje na průzkumy z let 2001, 2007, 2013 a 2019. Oficiálně začíná 1. července 2025 a zahrnuje 49 primárních odběrových míst ve 14 zemích.

Hlavní cíle JDS5:

- **Získávání unikátních dat:** Zaměření na znečišťující látky a nové kontaminanty, které nejsou běžně sledovány národními programy.
- **Harmonizace informací:** Zajištění srovnatelnosti údajů mezi jednotlivými státy pro lepší tvorbu politiky a ochranu přírody.
- **Zapojení veřejnosti:** Vytváření příležitostí pro aktivní účast občanů, studentů a komunit prostřednictvím občanské vědy a digitálních vzdělávacích aktivit.

O ICPDR:

Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje (ICPDR) je mezivládní organizace založená za účelem implementace Úmluvy o ochraně Dunaje. Jejím cílem je zajistit udržitelné hospodaření s vodou, zachování přírodních zdrojů a ochranu ekosystémů v celém povodí.

Více informací a aktuální dění k JDS5 najdete na:

www.danubesurvey.org

Kontakty pro média:

Spolkové ministerstvo zemědělství a lesnictví, ochrany klimatu a životního prostředí, regionů a vodního hospodářství

Tel+: 43-1-71100-606747

E.-Mail: presse@bmluk.gv.at

Web: www.bmluk.gv.at

Hélène Masliah-Gilkarov

Technická expertka pro účast veřejnosti a komunikaci, sekretariát ICPDR při UNOV

Tel+: +43-1-26060-4373 | Mobile: +43 676 845 200 220

Web: helene.masliah-gilkarov@icpdr.org